

ZA SRPSKU ZAJEDNICU NA KOSOVU I METOHIJI NE POSTOJE OSNOVNA LJUDSKA PRAVA

SNVKiM i SNV Severnog Kosova i Metohije, na sastanku održanom 24.03.2003.godine u Zvecanu, a povodom odluke gospodina Stajnera i odlucnim cinom da izvrši prenos ovlasćenja sa medjunarodne zajednice na privremene institucije Kosova i Metohije i nakon sveobuhvatne rasprave donelo je sledece ocene i zakljucke:

Završavanje procesa prenosnja ovlasćenja SPGS na privremene institucije Kosova i Metohije, predvidjenim u poglavlju V ustavnog okvira za Kosovo i Metohiju.

Prenos ovlasćenja od strane SPGS, odnosno predstavnika medjunarodne zajednice, na lokalnu zajednicu, a koja su predvidjena poglavljem V Ustavnog okvira, ne baziraju se na cinjenicama, kao i realnosti stanja u procesu demokratizacije na Kosovu i Metohiji.

- a) Nepostojanje vladavine prava,
- b) Nefunkcionisanje privremenih institucija na Kosovu i Metohiji,
- c) Nepostovanje pravnih akata, donetih do sada na Kosovu i Metohiji
- d) Selektivna primena zakona i uredbi na Kosovu i Metohiji,
- e) Nedostupnost institucija za srpsku zajednicu na Kosovu i Metohiji.

Iz svega navedenog, za srpsku zajednicu na Kosovu i Metohiji ne postoje osnovna ljudska prava, kao sto su prava na zivot, imovinu, slobodu kretanju i drugo.

-Predlog prenosnja nadležnosti, rezervisanih za SPGS, su u direktnoj suprotnosti sa Rezolucijom 1244 SB UN i svim ostalim dokumentima donetim o Kosovu i Metohiji.

-Prenos ovlasćenja SPGS na lokalnu zajednicu, odnosno albansku kao vecinsku, a koja obelezavaju i izrazavaju drzavni suverenitet, osim sto je u suprotnosti sa Rezolucijom 1244 SB, isključuje pravo Srbije i drzavne Zajednice SCG na svoju teritoriju, a time prejudicira konacni status Kosova i Metohije, cineci buduće pregovore izmedju Beograda i Pristine bespredmetnim. Na taj nacin, uvodi se na mala vrata nezavisnost Kosova i Metohije.

-Umesto rada na obecanoj decentralizaciji, odnosno, koegzistenciji za sve zajednice na Kosovu i Metohiji, kao jednim mogucim nacinom za formiranje institucija dostupnih za sve, i rada na tome da sve zajednice mogu ostvariti svoja prava u izgradnji multietnickog i demokratskog Kosova i Metohije; prenosenje ovlasćenja i ubrzana integracija, u uslovima kakvi trenutno vladaju na Kosovu i Metohiji, je u direktnoj suprotnosti sa decentralizacijom i koegzistencijom kao i opstankom Srba na Kosovu i Metohiji.

-Prenos ovlasćenja SPGS na privremene institucije Kosova i Metohije, odnosno na lokalne zajednice (Albansku kao vecinsku), koja su rezervisana po Rezoluciji 1244 SB UN i Ustavnim okvirom (poglavlje VIII) isključivo za SPGS, direktno utice na krsenje Rezolucije 1244 SB UN i ugrozava drzavni suverenitet i integritet Srbije i Zajednice drzava SCG.

Prenosom ovih ovlasćenja, a narocito u delu:

- a) monetarne politike
- b) spoljnih poslova
- c) Kosovskog zastitnog korpusa, i dr.

flagrantno se krsi Rezolucija 1244 i onemogucuje uticaj Srbije i Zajednice drzava SCG da ucestvuje u daljim pregovorima, cime se osporava suverenitet i teritorijalni integritet Srbije i drzavne Zajednice SCG i stvaraju temelji nove "kvazi" drzave Kosovo, na teritoriji suverene drzave clanice UN.

ZAKLJUCCI

SNVKiM i SNV Severnog Kosova i Metohije zahtevaju/očekuju:

1. Očekujemo da Vlada Srbije nastavi smernice koje je zacrtao pokojni premijer dr. Zoran Djindjic za Kosovo i Metohiju.
2. Insistiramo na realizaciji i potpunoj implementaciji Rezolucije 1244, kao i svih usvojenih dokumenata o Kosovu i Metohiji.
3. Da Vlada Republike Srbije donese zvanican stav, a Skupstina Repulike Srbije zakaze vanrednu sednicu , na kojoj bi se po hitnom postupku razmatrala odluka gospodina Stajnera da prenese nadležnosti na privremene institucije Kosova i Metohije, a sto vodi direktno stvaranju nezavisnog Kosova i Metohije i onemogucava pregovore izmedju Beograda i Pristine koji postaju bespredmetni.
4. Očekujemo da i Ministarstvo spoljnih poslova zajednice SCG preduzme energicne korake prema SB UN u sprecavanju krsenja Rezolucije 1244, kao i prenosnja ovlasćenja SPGS na privremene institucije Kosova i Metohije i pred SB UN pokrene postupak za smenjivanje gospodina Stajnera.
5. Očekujemo da svi predstavnici srpske zajednice u kosovskim institucijama zamrzu svoje delovanje dok se od strane medjunarodne zajednice ne realizuje sustinska decentralizacija vlasti na Kosovu i Metohiji i odustane od planiranog prenosa ovlasćenja SPGS na institucije Kosova i Metohije i od ubrzane integracije.
6. Ukoliko ovaj glas savesti ostane "glas vapijućeg u pustinji" srpska zajednica zadržava pravo da taj cin prenosa ovlasćenja na privremene institucije Kosova i Metohije smatra neobavezujucim za sebe, a svoje neslaganje izrazavacemo svim demokratskim sredstvima, sto podrazumeva i održavanje javnih protesta u svim mestima na Kosovu i Metohiji.
7. Smatramo da Skupstina Republike Srbije i Zajednice SCG zbog losih rezultata izvrši analizu rada i utvrdi odgovornost za nepostojanje strategije Koordinacionog centra za KiM. U skladu sa tim izvršiti kadrovsko jacanje i promeniti nacin

rada.

8. Jednostranom odlukom Koordinacionog centra za KiM prekinuti su svi kontakti Koordinacionog centra sa SNV KiM i SNV severnog Kosova, sto nije u skladu sa dogovorima postignutim kod pokojnog Premijera Djindjica o zajednickom radu i borbi na resavanju pitanja Kosova i Metohije i stoga ocekujemo hitan sastanak sa Premijerom, g-dinom Zoranom Zivkovicem.

U Zvecanu, 24.03.2003.god.

Predsednik SNV KiM, Vladika Artemije

Predsednik SNV Sev. Kosova, Milan Ivanovic

UJEDINJENE OPSTINE U KOSOVSKOM POMORAVLJU

GRACANICA (**FoNet**) - Osnivacka skupstina Zajednice naselja i opstina Kosovskog Pomoravlja, koja obuhvata podruclje opstina Gnjilane, Kamenice, Vitine i Novog Brda, odrzana je u selu Stanisor pored Gnjilana.

Skupstina je odlucila da se novoformirana Zajednica prikljuci Zajednici opstina Kosova i Metohije na cijem je celu se nalazi Marko Jaksic.

Na sednici su afirmisani cvrsti stavovi da se buducnost Kosova i Metohije vidi u multietnickom i demokratskom drustvu i izrazeno je ostro protivljenje svakoj vrsti odvajanja Pokrajine i cepanja medjunarodnih granica SCG i granica drzave Srbije.

Cilj formirane Zejednice opstina i naselja Kosovskog Pomoravlja je povezivanje prostora koji su naseljeni srpskim stanovnistvom i koordinisanje daljih aktivnosti u pravcu zastite vitalnih interesa srpskog naroda ovog kraja, navodi se u saopstenju SNV KiM.

Povodom prenosa dodatnih ovlasčenja na privremene institucije samouprave na Kosovu i Metohiji

PROTIV KRSENJA REZOLUCIJE

Postoje drzavni, politicki i pravni razlozi da se zaustavi postupak prenosa dodatnih ovlasčenja na privremene institucije samouprave Kosova, jer je on u suprotnosti i sa Rezolucijom 1244 SB UN, ali i sa Ustavnim okvirima za samoupravu na Kosovu, kaze Dusan Celic, pravni ekspert. Predstavnici drzavne zajednice Srbija i Crna Gora i Republike Srbije trebalo bi da u tom smislu pokrenu diplomatsku akciju i da pravnim strucnjacima pri Savetu bezbednosti UN predloze strucne argumente. S druge strane, srpska nacionalna zajednica na Kosmetu i njeni legalni predstavnici iz koalicije "Povratak" trebalo bi da iznesu zajednicke stavove o tom problemu pred organe privremene samouprave, ali i specijalnom izaslaniku UN Mihaelu Stajneru. Ovo za "Politiku" objasnjava Celic koji je svojevremeno kao predstavnik srpske zajednice ucestvovao u izradi Ustavnih okvira za samoupravu na Kosovu.

Osnovni argument za ovakvo ponasanje srpske strane, kako kaze, jeste cinjenica da se Rezolucija 1244 SB UN krsi na Kosovu i Metohiji od samog njenog usvajanja, odnosno od 10. juna 1999. godine. Jos je prvi izaslanik generalnog sekretara Bernar Kusner u svojoj uredbi broj jedan sam sebi dodelio mandat za izvrsnu, zakonodavnu i sudsku vlast na Kosovu i Metohiji, previdjajuci cinjenicu da je na deset mesta u Rezoluciji 1244, kao i u njenoj preambuli, u osnovnom tekstu i u aneksima jedan i dva, navedeno da se integritet i suverenitet ondasnje SRJ, a sadasnje drzavne zajednice Srbija i Crna Gora, ne narusavaju.

Narusavanje integriteta SCG

Drasticno kršenje principa Rezolucije 1244 o nenarusavanju integriteta i suvereniteta nase zemlje na Kosovu i Metohiji, kako kaze nas sagovornik, ostvareno je 2001. godine, kada je tadasnji izaslanik generalnog sekretara Hans Hekerup proglasio uredbu o Ustavnim okvirima za samoupravu na Kosovu. Po Ustavnim okvirima, drzavne funkcije podeljene su izmedju specijalnog izaslanika i privremenih institucija samouprave. Rezolucija 1244 pomenuta je samo u preambuli ovog dokumenta.

U najnovijoj inicijativi, odnosno u "papiru" pod nazivom "Mandat za sustinsku samoupravu na Kosovu", Mihael Stajner sve najvaznije drzavne funkcije, pocev od monetarne politike, finansija, poreske politike i bezbednosti, pa do spoljne politike, prenosi na privremene institucije Kosova.

Mihael Stajner, kako navodi Dusan Celic, i formalno i sustinski krsi Rezoluciju 1244.

Mihael Stajner javno govori kako je rec o procesu u kojem ucestvuju zainteresovane strane, a prakticno on sam donosi jednostrani akt. U tekstu "Mandata" nijednom recju nije spomenuta drzavna zajednica Srbija i Crna Gora (naslednica SRJ), niti Republika Srbija, pa ni srpska nacionalna zajednica na Kosmetu.

Zanemarena srpska strana

Mihael Stajner "preskace" prvih deset odredbi iz Rezolucije 1244, one o uspostavljanju mira i stabilnosti, zatim o povratku raseljenih i izbeglih lica, o bezbednosti stanovnika i nacionalnih zajednica, o ljudskim pravima i pravima nacionalnih zajednica... Srpska strana je vise puta ponavljala da ovi stavovi iz Rezolucije nisu ispunjeni. To je posredno priznao i Mihael Stajner, iznoseci nedavno svoj program za ispunjenje osam standarda. Sada, kako kaze nas sagovornik, zanemaruje zahteve srpske strane i svoj program, pa proglašava, kao urgentan, program za prenos dodatnih ovlasčenja na privremene institucije samouprave do kraja ove godine.

Indikativan je i trenutak kada je inicijativa Mihaela Stajnera plasirana u javnost. To je vreme kad su UN i medjunarodna zajednica, a pre svega SAD, zauzeti problemima oko Iraka. Racuna se da ce, u takvoj situaciji, "Mandat za sustinsku samoupravu na Kosovu" proci u senci rata u Iraku.

Ono sto posebno zabrinjava jeste prenosenje dodatnih ovlasčenja na Kosovski zastitni korpus... U Rezoluciji 1244 je, kako podseca Dusan Celic, izricito nalozeno da se "OVK" demilitarizuje. To nije ucinjeno. Deo "OVK-a" je preimenovan u Kosovski zastitni korpus. Nije tacno da je KZK civilna organizacija, kako to albanska strana navodi. Pripadnici KZK su naoruzani. Imaju cinove. Organizovani su po vojnim principima. Borave u objektima koji su, prakticno, kasarne... Dodatnim ovlasčenjima KZK se pretvara u jezgro vojske nezavisnog Kosova. Tako nesto nije predvidjeno Rezolucijom 1244.

Ono sto njome jeste predvidjeno to je stvaranje multietnickog drustva na Koovu i Metohiji. A sta je Mihael Stajner napisao i sta nije napisao u tekstu "Mandata za sustinsku samoupravu na Kosovu"? On za stanovnike Kosova i Metohije koristi termin "Kosovci", a u albanskoj verziji "Kosovari". Nigde ne pominje Albance, Srbe, Rome, Turke, Bosnjake, Gorance i druge nacije?! I na ovaj nacin specijalni izaslanik UN utire put ka nezavisnom Kosovu, ciji bi se drzavljeni zvali Kosovci ili Kosovari! Ovi termini, podseca nas sagovornik, kao ni termin nezavisno Kosovo ne postoje u Rezoluciji 1244.

Koordinacioni centar za Kosovo i Metohiju je sacinio nacrt materijala u kojem su definisani stavovi o inicijativi Mihaela Stajnera. Nazalost, tragicna smrt premijera Vlade Srbije dr Zorana Djindjica odlozila je njihovo usvajanje.

Upozoriti Savet bezbednosti

Duh i slovo citavog "papira", odnosno "Mandata za uspostavljanje sustinske samouprave na Kosmetu", plod su tumacenja i prakse UNMIK-a u juznoj srpskoj pokrajini. Naime, izostavljanjem principa suvereniteta i teritorijalnog integriteta SRJ (sad vec drzavne zajednice Srbija i Crna Gora), sadrzanih u Rezoluciji 1244, kao i Sporazuma iz Rambujea, prekršen je akt SB Ujedinjenih nacija. Mandat ide i korak dalje, on je u suprotnosti sa Ustavnim okvirima za samoupravu na Kosmetu.

Ovo je, izmedju ostalog, navedeno u komentaru Mandata Koordinacionog centra za Kosmet.

Koordinacioni centar upozorava i na to da se "Stajnerovim papirom" izgleda odustaje od principa "standardi pre statusa", ciju je realizaciju medjunarodna zajednica trazila i od UNMIK-a i od privremenih kosovskih institucija. Uz to, Mandat je, kazu u Koordinacionom centru, prepravka kako Rezolucije 1244, tako i Ustavnih okvira, i njime se, na posredan nacin, odlucuje o konacnom statusu Kosova i Metohije. Zbog svega navedenog, Savet bezbednosti bi morao da bude sto pre upoznat sa ovim, a morala bi da se trazi i hitna reakcija clanica SB UN.

Stana Ristic

Cetvrta godisnjica NATO bombardovanja SRJ

POMENI SIROM SRBIJE

Pristina, Novi Sad, Beograd - Polaganjem venaca i cveca na grobove i spomen obelezja zrtvama NATO agresije i braniocima otadzbine, pomenima u svim hramovima Srpske pravoslavne crkve u zemlji i rasejanju, juce je obelezena cetvrta godisnjica agresije NATO na SRJ. Delegacija Vojske Srbije i Crne Gore, na celu sa nacelnikom Generalstaba general-pukovnikom Brankom Krgom, polozila je juce venac na spomenik palim pripadnicima ratnog vazduhoplovstva i protivvazdusne odbrane ispred Komande u Zemunu. Vence su polozile i delegacije RV i PVO i Udruzenja penzionisanih letaca i padobranaca. U Komandi RV odrzana je komemoracija a pomen palim pripadnicima RV i PVO sluzen je u Nikolajevskoj crkvi u Zemunu.

U Beogradu cvece je polozeno i na grob trogodisnje Milice Rakic u Batajnici, na spomen-obelezja na Strazevici, u parku kod RTS, kasarni Topcider i na drugim mestima bombardovanja. U glavnom gradu odrzan je i atletski maraton pod nazivom "Trka mira 2003 - radjanje novog zivota", sa startom ispred hotela "Jugoslavija" i ciljem u Ulici Jovana Marinkovica na Banjici.

Predsednik Kosova Ibrahim Rugova cestitao je "narodu Kosova" cetvrtu godisnjicu pocetka NATO bombardovanja SRJ". Rugova je zahvalio NATO i SAD za "pomoc koju su dali Kosovu u njegovim najtezim danima i 12. juna te godine doneli slobodu Kosovu".

Pre cetiri godine, 24. marta nesto pre 20 sati vazdusnim napadom na Pristinu i Novi Sad pocelo je NATO bombardovanje SRJ u kome je tokom narednih 78 dana poginulo izmedju 1.200 i 2.500 ljudi i pricinjena ogromna materijalna steta. U Novom Sadu srusena su sva tri mosta preko Dunava. Skoro da nema grada u Srbiji koji se bar nekoliko puta nije nasao na meti bombi ili raketa. Razruseni su centri Aleksinca, Nisa i Cuprije, bolnica i dom za stare u Surdulici, Novi Pazar, most u Varvarinu, voz sa putnicima u Grdelickoj klisuri, autobusi kod sela Luzane na Kosovu i Metohiji i na Savinim vodama. U Beogradu su bombardovane zgrada RTS, u kojoj je poginulo 16 radnika te televizijske kuce, i bolnica "Dragisa Misovic", srusen je Toranj na Avali, a pogodjeni su i drugi vazni objekti.

J. T. i agencije

Na Kosovu i Metohiji:

PARASTOSI ZA POKOJ ZRTAVA NATO BOMBARDOVANJA 1999.

Gracanica, 24. mart 2003. god.

Danas su u crkvama i manastirima sirom Eparhije rasko-prizrenske sluzeni parastosi za pokoj dusa zrtava NATO agresije 1999. godine. Secajuci se tragicnih dogadjaja pre ravno cetiri godine kosovsko-metohijski Srbi uzneli su sa svojim Vladikom molitve Gospodu da bombardovanje nikada vise ne ponovi, ali i da se vec jednom zaustavi stradanje naseg naroda i Crkve koje se na ovim prostorima nastavilo i nakon NATO intervencije, u prisustvu mirovnih snaga.

ERP KIM Info-sluzba

Unmik ce postepeno prenositi ovlasčenja na vladu Kosova

SRBI SMATRAJU DA JOS NEMA USLOVA

BEOGRAD - Sef Unmika Mihael Stajner nece 26. marta preneti na Vladu Kosova najveći deo kompetencija Civilne misije UN, kako je pre desetak dana najavljeno. Po prvobitnom planu, u kompetenciji Unmika trebalo je da ostanu samo obezbeđivanje prava manjinskim zajednicama, ostvarivanja multietničkog društva, kao i obaveze u održavanju bezbednosti i u oblasti spoljne politike i vladavine zakona.

Prenos ovlasčenja i formiranje saveta koji bi se bavio ovim poslom, bili su i jedna o tema razgovora Mihaela Stajnera sa članovima koalicije "Povratak", održanog pre dva dana u Pristini.

- Jasno smo stavili do znanja Stajneru da nema elemenata, niti uslova za prenos ovlasčenja, s obzirom na veoma ozbiljnu bezbednosnu situaciju. Ukoliko bi se prenela ovlasčenja s Unmika na privremene institucije sistema, situacija bi za Srbe postala još teža - kaže član predsedništva Skupštine Kosova Gojko Savić.

Misljenje kosmetskih Srba je da Stajner ovim činom izlazi iz okvira Rezolucije SB UN 1244 i zaokružuje nezavisnu državu koja ostaje u granicama SCG. Oni strahuju da se ovim činom, mada se ostavlja za kasnije, ipak prejudicira pitanje statusa.

- Stajner, međutim, potvrđeno nam je u Unmiku, neće odustati od ovog plana, ali će se prenos ovlasčenja obavljati postupno. Očekuje se da ovaj posao bude završen do kraja godine, preko saveta za prenos ovlasčenja. Iduće nedelje, kao datum pominje se 26. mart, trebalo bi da bude formiran pomenuti savet, koji će imati 14 članova, po sedmoro iz Unmika i Vlade Kosova, a u njemu će biti i predstavnici manjina. Njime će zajedno predsedavati sef Unmika Mihael Stajner i premijer Kosova Bajram Redžepi.

Nece u savet

Stajner je u razgovorima s poslanicima koalicije "Povratak" insistirao da jedan predstavnik Srba udje u savet. Srbi su to odbili jer, obrazložio je Savić, ne žele da učestvuju u tome

Dragoljub Micunovic primio ambasadore Kine, Kipra, Rusije i Turske i Karla Bilta

NE BI TREBALO ODLAGATI DIJALOG O BUDUCEM STATUSU KOSOVA

Beograd - Predsednik Skupštine Srbije i Crne Gore Dragoljub Micunovic razgovarao je juče s ambasadorima Kine, Kipra, Rusije i Turske o uključivanju Srbije i Crne Gore u evropske i svetske institucije i pitanju Kosova.

U saopštenju iz parlamenta Srbije i Crne Gore navodi se da je tokom razgovora istaknuta važnost "ubrzavanja razgovora sa Evropom o punom uključivanju" zemlje u evropske i svetske institucije i organizacije. Povodom situacije na Kosovu, Micunovic je "upozorio da ne bi bilo dobro da se, zbog krize sa Irakom, odlazu razgovori Beograda i Pristine, u koje bi bila uključena i međunarodna zajednica". "Otvaranje dijaloga o budućem statusu Kosova ne bi trebalo odlagati, jer postoji opravdana bojazan da bi to dovelo do jednostranog rešenja. Stavljanje državne zajednice Srbija i Crna Gora pred svršen čin loše bi uticalo na stabilnost u regionu Balkana", upozorio je Micunovic. Sagovornici su se, kako je navedeno, složili da status Kosova mora biti rezultat rešenja "koje je prihvatljivo za obe strane".

U saopštenju je naglaseno da je tema Kosova, "odnosno potreba hitnog povratka proteranog nealbanskog stanovništva i njihova socijalna ugroženost i siromastvo u izbeglickim kampovima u Srbiji, bila u centru pažnje razgovora" koje je Micunovic vodio sa bivšim specijalnim izaslanikom za Balkan generalnog sekretara UN Karlom Biltom. (Beta)

POVODOM NAJAVE PRENOSA DODATNIH OVLASČENJA NA KOSMETSKE SAMOUPRAVE

SRBI BI OSTALI BEZ ZASTITE

Dodatna ovlasčenja otvaraju put za stvaranje monoetničkog i nezavisnog Kosova, smatra dr Milorad Todorovic, medjuministarski koordinator u vladi Kosova

U dokumentu "Mandat za uspostavljanje sustinske samouprave na Kosovu", koji je nedavno sacinio UNMIK, predviđa da se dodatna i značajna ovlasčenja i odgovornosti prenesu na institucije privremene samouprave na Kosmetu, i to do kraja ove godine. U preambuli dokumenta UNMIK se obavezuje da se pomenuta ovlasčenja i odgovornosti prenesu "sto je više moguće i u sto većoj meri".

Ovaj plan treba da se omogući i da se proširi uloga kosovske strane u donošenju odluka u sprovođenju ovlasčenja i odgovornosti iz osmog poglavlja Ustavnog okvira u kome su, bar zasad, navedena ovlasčenja i odgovornosti rezervisani za specijalnog izaslanika generalnog sekretara UN na Kosovu. Treći cilj koji dokument treba da postigne jeste da "rešenja za moguća kršenja Rezolucije 1244 SB UN ili Ustavnog okvira treba, kad god to bude moguće, tražiti u okviru kosovskih institucija".

Komentarisi sustinu "Mandata za uspostavljanje sustinske samouprave na Kosovu", dr Milorad Todorovic, medjuministarski koordinator za povratak u vladi Kosova, istice:

"UNMIK i Mihael Stajner daju sebi za pravo da određuju sebi mandat za prenošenje ovlasčenja i odgovornosti na institucije privremene samouprave na Kosmetu. Tu se namerno ili slučajno previdjaju dve činjenice. Kao prvo, mandat specijalnog izaslanika UN i UNMIK-a određuje Savet bezbednosti UN. Drugo, samouprava i autonomija na Kosmetu definisane su Rezolucijom 1244 i Ustavnim okvirom za samoupravu na Kosovu".

Ovaj dokument, nazvan još i "Stajnerov papir" o dodatnom prenošenju ovlasčenja i odgovornosti na privremene institucije, sacinjen je, kako navodi dr Todorovic, bez konsultacija sa srpskom stranom, već se to ucinilo samo sa albanskom, i to na njen zahtev. To je takodje indikator pojava da se u praksi zapravo i ne želi ostvarenje multietničkog

društva na Kosovu i Metohiji.

Nas sagovornik objašnjava zašto srpska strana ne može da prihvati prenos ovih dodatnih ovlašćenja: - Dovoljno je da samo letimično pogleda dugacak spisak ovlašćenja koja se dodatno prenose, pre svega na vladu Kosova, zatim na Kosovsku policijsku službu, pa i Kosovski zaštitni korpus.

Golim okom je vidljivo da se na ovaj način ne poboljšava funkcionisanje institucija privremene samouprave, već se zaokružuju ovlašćenja i odgovornosti nezavisnog Kosova. Recimo, iako na osnovu poglavlja 5. Ustavnog okvira privremene institucije samouprave već imaju određena ovlašćenja, dokument predviđa dodatna ovlašćenja gotovo u svim oblastima: u poljoprivredi, kulturi, zdravstvu, u oblasti zaposljavanja i socijalnog staranja, zatim u javnim službama, prostornom planiranju, u finansijama, pa čak i u domenu pravosuđa (gde je predviđeno "upravljanje pravosudnim institutom Kosova kao nezavisnom institucijom"). Na ovaj način, privremene institucije postaju državne institucije nezavisnog Kosova, i to ne multietničkog, već monoetničkog, albanskog.

Da li se ovim krše Rezolucija 1244 i Ustavni okvir?

Dr Todorović kaže da nije pravnik da bi navodio paragraf po paragraf gde se pomenuti dokumenti krše ili ne krše, ali je dovoljno reći da su prekršene i one odredbe Rezolucije 1244, na koje se u preambuli "pisac" "mandata" poziva.

To što se predviđa da se ovlašćenja rezervisana za specijalnog izaslanika UN prenesu na institucije privremene samouprave, u kojima, inače, albanska strana ima apsolutnu većinu, za Srbe i nealbance bi značilo da na Kosovu i Metohiji ostaju bez ikakve zaštite. I u sadašnjim prilikama su Srbi, ističe dr Todorović, ugroženi, ali su se nadali da će se, uz pomoć međunarodne zajednice, prilike poboljšati.

Bilo kako bilo, dr Miloradu Todoroviću je, kao medjuministarskom koordinatorskom u vladi Kosova i predstavniku srpske koalicije "Povratak", ponudjeno da već 26. marta učestvuje na konsultativnom sastanku Saveta za prenos dodatnih ovlašćenja i odgovornosti na institucije privremene samouprave. On je to odbio jer, kako reče, nema pravo da učestvuje u procesu koji će dovesti do novog iseljavanja Srba sa Kosova i Metohije. A on je, podseca, postavljen za medjuministarskog koordinatorskog za povratak Srba.

Prenose se i "rezervisana" ovlašćenja

U poglavlju osam Ustavnog okvira navedena su ovlašćenja rezervisana za specijalnog izaslanika generalnog sekretara UN na Kosovu. Međutim, navedenim dokumentom, UNMIK, odnosno Mihael Stajner, dobar deo tih takozvanih rezervisanih ovlašćenja prenosi na institucije privremene samouprave. Recimo, prenose se ovlašćenja u oblastima monetarne politike, finansijske regulative i strukture upravljanja, međunarodnih sporazuma, ovlašćenja u sprovođenju zakona, u operativnom upravljanju Kosovskim zaštitnim korpusom, u oblasti prava nacionalnih zajednica, prelaza robe preko državne i administrativne granice, baze podataka matične službe, u imenovanju u medijima...

Ono što bi možda trebalo da zabrine jeste povećanje uloge Kosovaca (Albanaca), ne samo u upravljanju preduzećima u društvenoj svojini, već i u procesu njihove privatizacije.

Sta Srbi mogu da učine za sebe

Dodatna ovlašćenja bi povećala nesigurnost i strah na Kosovu i Metohiji, smatra Oliver Ivanović

Srpska strana je u poslednje vreme suočena sa protivurečnim signalima koji s jedne strane stizu od međunarodne zajednice, a s druge od UNMIK-a i albanske zajednice sa Kosmeta. Naime, Ujedinjene nacije, Evropska unija, SAD i druge države i međunarodne organizacije poručuju da nije vreme da se raspravlja o konačnom statusu Kosmeta, već da prethodno tamo treba da se ostvari Stajnerov program standarda u osam tačaka, kao i otpočinjanje razgovora između Beograda i Pristine o rešavanju praktičnih problema.

S druge strane, od UNMIK-a, odnosno Mihaela Stajnera, ali i albanskih političara, stizu "poruke" u nekadašnjem stilu. Srbima se predlažu rešenja koja su za njih neprihvatljiva. Ovog puta u pitanju je dokument "Mandat za uspostavljanje sustinske samouprave na Kosovu" koji se odnosi na prenos dodatnih ovlašćenja i odgovornosti na institucije privremene samouprave na Kosovu. Ako bi se on usvojio i realizovao do kraja ove godine, kako je inače planirano, onda bi, u sustini, privremene institucije Kosova postale državne i ostalo bi da se nezavisno Kosovo samo formalno proglasi. Rezolucijom 1244 je predviđeno da se na Kosovu i Metohiji ostvari multietničko društvo. U dokumentu "Mandat za uspostavljanje sustinske samouprave na Kosovu", gusto kucanom na sedam strana, nijednom rečenju se, međutim, ne spominje ovaj cilj. Nijednim slovom nije spomenuto da se dodatna ovlašćenja i odgovornosti prenose i na organe samouprave Srba i nealbance kako bi se zaštitila prava njihovih nacionalnih zajednica, ukoliko, pak, Mihael Stajner nije mislio da je dovoljno to što je u stavu "Prava zajednica" predvideo "stvaranje unutrašnjih mehanizama za praćenje prava zajednica u okviru kosovskih institucija".

Primeru radi, u dokumentu nigde ne piše o tome šta Srbi treba i mogu da učine da bi normalno živeli i pomogli da se raseljeni Srbi na Kosmet vrate. Po onome što je napisano proizlazi da pravo na samoupravu imaju samo pripadnici većinske albanske zajednice.

Koalicija "Povratak" i predstavnici srpske zajednice na Kosovu i Metohiji dužni su, veli Oliver Ivanović, da Savet bezbednosti upozore na to da je "Stajnerov papir" još jedan vid kršenja Rezolucije 1244.

Ono što Srbi ne mogu da prihvate i, kako kaže Oliver Ivanović, od čega strahuju jeste namera da se "Mandat za uspostavljanje sustinske samouprave na Kosovu" dodatna ovlašćenja prenesu na Kosovsku policijsku službu i Kosovski zaštitni korpus. Činjenica je da su starešine KPS, pa i pripadnici i oficiri KZK, članovi nekadašnje "OVK" koja je po Rezoluciji 1244 morala da bude rasformirana i demilitarizovana.

Medju pripadnicima KPS i KZK, podseca Ivanović, ima i onih koji su na listi optuženih za zločine protiv Srba, ali i protiv

Albanaca. Zar takvi da stite stanovnike Kosmeta? Cemu zurba u prenosenju dodatnih ovlasčenja na KPS i KZK? Srpska zajednica na Kosmetu, po Ivanovicu, u ovoj situaciji ucinicice ono sto moze. Medjutim, realno gledano, sama ne moze mnogo. Potrebna joj je pomoc Srbije, odnosno drzavne zajednice Srbija i Crna Gora. Uostalom, bilo je predvidjeno da vlada Srbije, prosle srede, usvoji koncept pisma koje treba da se uputi Savetu bezbednosti UN. Nazalost, to nije ucinjeno, jer je izvršen atentat na republickog premijera dr Zorana Djindjica, na coveka u koga su kosmeti Srbi polagali velike nade. Ali, kako kaze Oliver Ivanovic, posao se mora završiti i pismo uputiti Savetu bezbednosti UN, tim pre sto se stice utisak da odredjene snage na Kosovu i Metohiji, u vreme kad su SAD i UN zauzete problemima oko Iraka, zele da realizuju odluke i postupke koji mogu da imaju pogubne posledice na situaciju na Kosovu i Metohiji.

Protivno Ustavnom okviru

U stavu 1. poglavlja 8. Ustavnog okvira pise: "Ovlasčenja i dužnosti privremenih institucija na Kosovu ne uključuju ovlasčenja rezervisana za specijalnog izaslanika generalnog sekretara UN na Kosovu". Takvih ovlasčenja ima 26. Jedino ovlasčenje koje se postepeno moze prenositi na privremene institucije samouprave jeste ono "pod tackom 1", a odnosi se na kontrolu upravljanja administracijom i na finansiranje civilne bezbednosti. Uprkos izricitom stavu u poglavlju 8. Ustavnog okvira, Mihael Stajner je naumio da cak sesnaest ovlasčenja rezervisanih za specijalnog izaslanika UN prenese na privremene institucije samouprave?!

Stana Ristic

Pristinski dnevnik "Koha ditore" protivi se povratku Srba

NOVINARI POZIVAJU NA RUSENJE SRPSKIH KUĆA

BEOGRAD - Povratak prognanih Srba na Kosmet i dalje je prioritet nase Vlade i Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju. Medjutim, kosovskim Albancima povratak predstavlja trn u oku, a vest da se 40 Srba organizovano vratilo u selo Novak, nadomak Prizrena, nije naisla na odobravanje, kao ni najava sefa Unmika Mihaela Stajnera da ce u aprilu biti organizovan masovan povratak.

Zbog premestanja civilnog administratora UN za Podujevo Mihajla Verlinga, pod znakom pitanja je i izgradnja 57 kuća za raseljene u selima Livadice, Medragovac i Tursko Merdare, u opštini Podujevo.

Pristinski list na albanskom jeziku "Koha ditore", nekada jedan od glasnika "OVK", na sve to reaguje tekstem "Oppez, Srbi planiraju da kolonizuju Kosovo". Autor teksta, Peter Rogel, uputio je upozorenje sunarodnicima da "Srbi nemaju pravo na zivot na Kosovu i kao takvi predstavljaju legitimnu metu za napade".

U istom tekstu, pisanom u stilu vlasnika lista Vetona Suroija, savetuje se Albancima da srpska sela duz "granice" treba odvojiti od Srbije presecanjem elektoenergetskih i telefonskih linija, a sve u cilju "albanskih nacionalnih interesa".

Interesantno je da niko jos nije reagovao na ovaj tekst, koji otvoreno poziva na nasilje. Izuzetak je Rasko- prizrenska eparhija, koja u reagovanju podseca da su Srbi vlasnici vise od 60 odsto zemlje na Kosmetu, kao i da je ovaj tekst u funkciji sprecavanja konsolidovanja srpske zajednice.

Eparhija, kaze se, izmedju ostalog u saopštenju, ostaje u uverenju da ce ovaj tekst konacno pomoci medjunarodnoj javnosti da razumeju da se iza projekta nezavisnog i demokratskog Kosova krije stravicni i nakaradni projekat unistenja srpskog naroda u kulture na ovim prostorima.

Jezicka zamka

Autor teksta objasjava i da "kolonizacija istocnog dela Kosova predstavlja ozbiljnu pretnju bezbednosti i integraciji Kosova" i da niko "nece zastitati integritet Kosova, ako to ne ucine sami Albanci". Uz "obavestjenje" da su sve kuće u vlasnistvu Beograda i da se kao takve moraju opstruisati, kao i da Albanci imaju moralno pravo da ih razruse, autor uvlači citaoce u jezicku zamku. Jer, pod terminom "istocno Kosovo", Albanci podrazumevaju podrucje Bujanovca, Medvedje i Preseva

UPOZORENJE SAD O NAPADIMA BOMBASA-SAMOUBICA PRENETO UNMIKU

Kosovska Mitrovica - Opšte upozorenje SAD da bi posle napada na Irak sirom sveta moglo da dodje do osvete bombasa-samoubica predoceno je i Unmiku na Kosovu, preneli su juce Beti izvori bliski Misiji UN u Pokrajini.

Upozorenje o mogucim napadima bombasa-samoubica prosledjeno je iz americkog Stejt departmenta, a Unmiku je stiglo preko Americke kancelarije u Pristini. U Unmiku, medjutim, naglasavaju svoju procenu da je "mala verovatnoca da ce do najavljenih napada doci i na Kosovu" i isticu da je upozorenje SAD opsteg karaktera i da se odnosi na citav svet.

Betini izvori bliski Unmiku nisu mogli da potvrde navode o sumnjama da na Kosovu postoje ekstremisti iz islamskih zemalja, obucavani za napade bombasa-samoubica.

Beta

Za prolece najavljeno organizovano vraćanje raseljenih na Kosmet

POVRATAK SRBA U SELA

BEOGRAD - Prolećni meseci proteći će na Kosovu i Metohiji u znaku povratka većeg broja privremeno raseljenih, potvrđeno je "Glasu" u Unmiku. Nenad Radosavljevic, visoki savetnik sefa Unmika za povratak, rekao nam je da je planiran povratak većeg broja srpskih i romskih porodica u kosovskometohijska sela.

- Povratak u Sigu, Brestovik i Ljevosu nije realizovan kako je planirano, jer italijanski donatori nisu prebacili novac ovdasnjoj kancelariji. Sada je novac stigao i projekat moze da pocne da se realizuje. U Ljevosi je planirana izgradnja 100

kuca, ali ce u prvoj fazi biti podignuto tridesetak. U selo Novake vratilo se 47 predstavnika domacinstava, a izvestan je i povratak 123 porodice u Sredskoj, kao i u Gornjem Selu i Mushnikovu. U selima istočke opštine Bici i Grabovcu izgradice se novih 10 do 15 kuca, a u Osojanu je u toku izgradnja 65 montaznih stambenih jedinica SPIK-a iz Ivanjice - kaze Radosavljevic.

- Do sada nije bilo, a ove godine ce se ostvariti i povratak oko 100 srpskih porodica u sela Suvi Lukovac, Srbobran i Krivaca, kod Djurakovca, koji su u blizini istočkih sela. Ocekuje se i realizacija povratka u sela Babljak, Grlica i Srpski Babus u opštini Urosevac. U Novo selo Madjunsko, kod Vucitrna, trebalo bi da se vrata 73 porodice. Radosavljevic kaze da ima sredstava za realizaciju vise projekata tokom aprila i maja. Kroz koordinacionu grupu za povratak prosla su i tri projekta povratka oko 700 Roma koji su smesteni u izbeglickom kampu u Obilicu, u Maguru kod Lipljana i nekoliko pristinskih ulica.

Americki princip

Planiran je i povratak u selo Podgrace, u opštini Gnjilane. Ali, kao i u ostalim selima kosovskog Pomoravlja, povratak nece biti organizovan, vec ce se realizovati po americkom principu spontanog povratka

Multinacionalna brigada "Jugozapad" podrzava povratak Srba

NOVAKE - TEST PRED MEDJUNARODNOM ZAJEDNICOM

Prizren - Povratak izbeglica i pomirenje medju nacionalnim zajednicama bice prioritet Multinacionalne brigade "Jugozapad" - rekao je u Prizrenu komandant ove brigade nemacki general Markus Belter.

General Belter je potvrdio da je prioritet njegove brigade pospesivanje i stvaranje uslova za povratak izbeglih Srba jer, kako je rekao, ima ociglednih primera da ljudi u regionu shvataju znacaj pomirenja.

- Prosle godine nismo ni pomislili pokrenuti pitanje povratka izbeglica, ali vreme leci rane i nadam se da cemo uz nasu podrsku razvoja regiona dobiti nove pozitivne impulse na tom planu - rekao je general Bertler, dodajuci kako je pripremljen centralni projekat obnove srpskih kuca u srpskom selu Novake kod Suve Reke u kojem je nedavno pristiglo cetrdesetak Srba.

Za obnovu spaljenih kuca u Novakama Evropska unija ce iz svojih sredstava izdvojiti oko 500 hiljada evra, ali ce se raditi i na obnovi kuca u selima Sredacke zupe kod Prizrena koju je nedavno posetio i sef Civilne misije na Kosovu Mihael Stajner i premijer Kosova Bajram Redzepi. Za izgradnju puta u Novakama utroseno je 120 hiljada evra, obnovljena elektricna mreza i radi se na rekonstrukciji i izgradnji kuca. Uskoro ce stici jos donacija od donatora razlicitih zemalja. Na novinarsko pitanje, da li medju povratnicima u Novakama ima i onih koji su ukaljali ruke u sukobima na Kosovu, Bertler je rekao da je "to stvar policije i pravosudnih organa a ne pojedinaca".

R. K.

POVRATAK U GNJILANSKU OPSTINI

U prijatnom ambijentu Soko Banje, u sreu 12-og marta, u hotelu "Zdravljak" u organizaciji UMCOR-a iz Srbije, odrzan je dijalog raseljenih iz sela Mozgova u okviru programa povratka u opstinu Gnjilane. Inace sam program traje vec dve godine s tim sto je u pocetku programa akcenat bio na prikupljanju i razmeni informacija o raseljenim licima putem upitnika. Od jula prosle godine, stekli su se uslovi za pocetak drugog dela programa koji nakon izrazene zelje i saglasnosti za povratak od strane raseljenih nudi organizaciju dijaloga na kojima se definise redosled aktivnosti u procesu povratka, u okviru mogucnosti dogovaraju idi-vidi posete Kosovu i odabiru predstavnici koji ce zastupati interese raseljenih u radu opstinskih radnih grupa. Program povratka na Kosovo koji sprovodi UMCOR sa svojim kancelarijama u Srbiji i na Kosovu, ovim sastankom belezi 13-o selo koje je ove godine uvrsteno u aktivni proces povratka u sest opstina na Kosovu ukljucujuci region Pristine i Mitrovice.

Sastanku u Soko Banji, pored aktivista UMCOR-a iz Srbije i UNHCR-a sa Kosova, prisustvovao je i Dr Milorad Todorovic, medjuministarski koordinator za povratak raseljenih pri uredu premijera Kosova. Gospodin Todorovic je upoznao raseljene sa trenutnim stanjem procesa povratka i govorio o mogucnostima za njegovo poboljsanje. Jovan Simic, saradnik za medije u koordinacionom centru upoznao je raseljene sa konkretnom pomoci koju UMCOR obezbedjuje iz svojih fondova za potencijalne povratnike. Prema njegovim recima, paketi pomoci su osmisljeni tako da odgovore opstim potrebama bilo koje porodice, ali i da odgovore potrebama u specficnim slucajevima. Program obezbedjuje direktnu pomoc u oblastima obnove objekata sto podrazumeva manje popravke, pomoc u oblasti ekonomske revitalizacije obezbedjenjem trajnog prihoda kroz razvoj malih i srednjih preduzeca, razvoj poljoprivrede koji podrazumeva neophodna sredstva za obezbedjenje prehrambene stabilnosti i pomoc u oblasti obrazovanja i socijalne zastite. Pored ovih, dostupni su dodatni i drugi oblici pomoci koju nude druge organizacije poput UNHCR-a, IRC-a, KER-a i drugih. U daljem toku sastanka raseljeni su izabrali predstavnike koji ce ucestvovati na idi-vidi poseti zakazanoj za 25 mart u radu opstinske radne grupe. Raseljeni su izneli pozitivne ocene o sastanku i izrazili zahvalnost i spremnost da aktivnije ucestvuju u procesu povratka.

Nenad Jankovic

Intervju sa Dr Miloradom Todorovicem medjuministarskim koordinatorom za povratak raseljenih

GENERALNO, UTISCI SU POZITIVNI

Na nedavno odrzanom dijalogu raseljenih iz sela Mozgovo, u Soko Banji u organizaciji UMCOR-a Srbija, imali smo izuzetnu priliku da razgovaramo sa Dr. Miloradom Todorovicem, medjuministarskim koordinatorom za povratak i

zajednici u vladi Kosova. Gospodin Todorovic je govorio o trenutnom stanju procesa povratka i o nesvakidasnjim problemima s kojima se susrece u svakodnevnom radu.

Kako to izgleda koordinisati procesom povratka u samoj vladi Kosova?

Moj posao podrazumeva pre svega rad na terenu, odnosno rad sa raseljenim licima, sa mestima potencijalnog povratka, isto tako i neka vrsta kancelarijskog posla, pricanje srpske istine pred medjunarodnim predstavnicima, kao i promovisanje price o pravu na povratak svakog onog koji je otisao. Izazova ima jako puno, od izazova prirode licne sigurnosti preko politickih izazova pa sve do onih profesionalnih koji znace dobro poznavanje materijala, poznavanja problematike i zalaganje za prava onih koji trebaju da se vrate.

Kakva je trenutna situacija sto se tice povratka na Kosovo?

Moram da kazem da je to poprilično različito u odnosu na prostor koji posmatrate. Naravno da nikom ne pada na pamet da prica pozitivnu pricu o mogucnosti povratka u Pec, znate da je Pec, i to mozete cuti od stranaca, crna rupa bezbednosti. Nedavno je UNMIK-ova stanica policije gadjana rucnim raketnim bacacem. Takodje je grupa iz Gorazdevca napadnuta a njihov autobus zapaljen i demoliran onda kad su pokusali da otvore ziro-racun u banci. Ali je zato u regionu Gnjilana, u opštini Novo Brdo, u jednom delu opštine Vitina, u opštini Klina kao i u opštini Istok zbog jakog bezbedonosnog prisustva KFOR-a povratak moguc. Zato pricati o povratku znaci pricati o razlicitostima zavisno od toga o kojoj regiji pricamo.

Kakvo je raspolozenje u samoj vladi Kosova po pitanju povratka?

Vlada Kosova je jedna tvorevina ciji je projekat pre svega pravljen daleko van Kosova, a oni koji su unutar vlade imaju politicku potrebu da se promovisu kao vlada svih gradjana Kosova, a ja bih rekao da imaju samo potrebu da pricaju o tome. Dosad je ta prica zaista licila na verbalnu podrsku procesa povratka. Prosle srede je jedna visoka delgacija ciji sam ja bio clan boravila u Sredskoj kod Prizrena, bio je tu i visoki predstnik Ujedinjenih nacija g-din Stajner, premijer Kosova g-din Bajram Redzepi, g-din Nenad Radosavljevic, sefovi kancelarija Kvinta u Pristini kojima se pridruzio sef kancelarije Kanade i Svajcarske koji su na licu mesta hteli da se uvere u situaciju na terenu i u mogucnost povratka. Od tad pa na dalje mislim da je pocela jedna prakticna faza te podrške tako da cemo videti kako ce to da ide. Ja sam juce prvi put na sednici vlade Kosova izneo predlog o pomoci povratnicima u selu Sredska, koja podrazumeva jedno terensko vozilo, mobilnu zdravstvenu ekipu i opravku lokalne poste ciji je inventar ukraden a instalacije popaljene tako da cemo na osnovu toga videti da li ta podrška ostaje i dalje verbalna ili ce se konkretno raditi na tome.

Kakav je stav javnog mnjenja na Kosovu?

Ja ocekujem da ce tu doci do lomova. Oni koji su svesni neminovnosti povratka znaju da moraju i trebaju iz svojih sopstvenih razloga da pricaju pozitivno o povratku. S druge strane, na vlasti su lideri koji su obekali nezavisno i etnicki cisto Kosovo, takvih ima poprilično i po institucijama a oni ce se tesko oprostiti od svoje price i najvise sto od njih mozemo da ocekujemo je da cute, da ne pricaju. U principu, cucete dosta pozitivnog od ljudi koji su ucestvovali u onim idi-vidi posetama, kojima su prilazile komsije tapsale ih po ramenu, govorili im da su dobrodosli, ali cete isto tako cuti i videti da su pojedini autobusi bili kamenovani, napadani, ljudi su imali prilike da vide nesvakidasnje gestove, nesto sto ja svakodnevno vidjam, nesto sto Srbi koji zive dole svakodnevno vidjaju, ali to je prestalo da nas uzbudjuje prilicno odavno.

Ima li nekih promena u stavu medjunarodne zajednice?

Stav medjunarodne zajednice je determinisan njihovim domacim zadatkom koji se zove stvaranje multietnickog Kosova, oni znaju da ne vredi pricati pricu po kojoj je Kosovo multietnicko ako na Kosovu ostanu dve Srpske porodice. Sustina konflikta na Kosovu je sukob izmedju albanske i srpske zajednice, tako da je nivo povratka, odnosno uspesnost povratka je neki indikator koji pokazuje dokle je medjunarodna zajednica stigla u resavanju tog konflikta. Bez resenja tog konflikta, plasim se da ce ocena za taj njihov domaci zadatak biti negativna a to je ono sto oni nece, i naravno da ce pokusavati i pokusavaju sve vrame da to eskiviraju, medjutim definitivno mi cemo ih stalno povlaciti za rukav i podsecati na ono sto jeste njihov zadatak.

Recite mi kakve su alterantive, ima li nekih mogucnosti za poboljsanje procesa povratka?

Pa znate, ta strategija povratka koju je pravio UNMIK zajedno sa UNHCR-om i Vladom Kosova ima pristup problemu odozdo pa navise, zanci sve potice od zelje ljudi koji trenutno imaju status raseljenih lica ili izbeglica od njihove zelje da se vrate. Namerno ili nenamerno prenebregava se cinjenica da ce njihova odluka i zelja na kraju krajeva biti determinisana time kakvo je stanje na terenu. Moram da kazem da je u regionu Gnjilana barem sto se bezbednosti tice situacija mnogo bolja, a ono sto sam hteo da vam kazem je da je komunikacija medju ljudima bolja a kada je komunikacija bolja onda se sve vrste informacija, i dobre i lose, lako prenose pa ce onda i zelja onih koji zele da se vrate zavisiti od toga kakve su informacije stigle sa terena. Kazem ta se zelja namerno ili nenamerno prenebregava ali moja malenkost i g-din Nenad Radosavljevic i svi poslanici koalicije Povratak imaju namere da zalegnu kao sto su i dosad i mnogo jace da ih stalno podsecamo sta je njihov zadatak, i mi cemo to uraditi definitivno.

Imate li mogucnost da uticete na rad opstinskih radnih grupa, da nekako pospesite njihov rad posto ste u direktnom kontaktu sa albanskim i sa predstavnicima medjunarodne zajednice?

Nije moja ingerencija da se mesam niti da ucestvujem u radu opstinskih radnih grupa. Iz titule mozete da procitate izmedju redova da je moj posao da koordiniram akciju razlicitih ministarstava vlade Kosova, ali cu zato vrlo rado da se odazovem na svaki poziv opstinskih radnih grupa, pogotovu tamo gde ima problema, i pogotovu tamo gde treba glasno i jasno sa moja instance reci da je pravo ljudi da se vrate neotudjivo pravo koje niko ne moze da zaustavi niti da prolongira niti da negira. To sam spreman da kazem uvek i na svakom mestu i ako to znaci pomoc regionalnim i opstinskim grupama onda cu to da radim bez pardona

Kakvi su vasi utisci o danasnjem sastanku i sta mislite o ovakvim aktivnostima koje sprovode nevladine organizacije u Srbiji i na Kosovu?

Pa generalno, utisci su pozitivni. Mislim da je ovako nesto potrebno raditi, ako ni zbog cega drugog onda zbog toga sto je to predvidjeno procedurom. Neki delovi te procedure zaista imaju smisla. Ovo ubrzanje ili poboljsanje dijaloga je nesto sto je zaista potrebno, idi-vidi posete su zaista potrebne, ali u tome ne samo da ne treba preterivati nego na kraju samo treba traziti rezultat a rezultat se ponekad svodi na brojku koliko smo ljudi time vratili. Ako je ovo samo neka priprema za rezultut koji treba da dodje na kraju onda je u redu, a ako je ovo posao samo radi posla onda to zaista nece vredeti.

Nenad Jankovic

Sinoc u Pristini

BACENE BOMBE NA DVE POLICIJSKE STANICE

Pristina, 21. marta (**Beta**)

Na dve policijske stanice u Pristini nepoznata lica bacila su veceras rucne bombe, nacinivsi materijalnu stetiu.

Prvi napad se dogodio oko 20 casova i 30 minuta na policijsku stanicu broj dva u naselju koje se nekada zvalo "Aktas", a sada "Muhadzer mahala".

Sat kasnije, bomba je bacena na stanicu policije u naselju Dardanija. U tom napadu osteceno je jedno policijsko vozilo i nacinjena je steta po unutasnjosti sedista policije.

Potvrdujuci vecerasnje napade, portparol Kosovske policijske sluzbe Refki Morina je rekao da u njima nije bilo povredjenih.

Medjunarodna i kosovska policijska sluzba su blokirale oba mesta napada u Pristini i tragaju za pociniocima. Nema vesti da je iko uhapsen.

Nakon bombaskog napada na dve policijske stanice u Pristini

NEIZVESTAN RAD AMERICKE KANCELARIJE

Na dve stanice Kosovske policijske sluzbe u Pristini nepoznata lica bacila su u petak uvece rucne bombe, a eksplozija je na zgradama pricinila materijalnu stetiu. Prvi napad je prema recima Refki Morine, portparola Kosovske policijske sluzbe, izvršen oko 20 casova i 30 minuta na policijsku stanicu broj 2 u Muhadzer mahali, nekadasnje naselje Aktas, a drugi bombaski napad, sat vremena kasnije, na policijsku stanicu u naselju Dardanija.

Portparol Kosovske policijske sluzbe je izjavio da u bombaskom napadu na dve policijske stanice u Pristini nije bilo povredjenih, na zgradama nacinjena je materijalna steta i unisteno jedno policijsko vozilo.

Portparol Morina je takodje potvrdio da su pripadnici specijalne UNMIK policije i Kosovska policijska sluzba danas u podnevnim satima blokirali zgradu Ekonomskog fakulteta u Pristini, odmah nakon anonimnog poziva i obavestenja da je u toj zgradi postavljena bomba.

Americka kancelarija u Pristini je iz bezbednosnih razloga najavila mogucnost njenog privremenog zatvaranja, ili povlacenje pojedinih javnih usluga, kako je receno, zbog "ugrozenih americkih interesa sirom sveta".

Na stranici sajta americke kancelarije u Pristini, koju su preneli i neki kosovski mediji, stoji da su americki gradjani u opasnosti sirom sveta od mogucih teroristickih napada, ukljucujuci i moguće aktivnosti grupa povezanih sa Al-Kaidom. Da li je mogucnost privremenog zatvaranja Americke kancelarije, pored iracke krize, vezan i za poslednje dogadjaje na Kosovu, od zvanicnika te kancelarije jos uvek nema zvanicnog saopstenja.

R. K.

Upozorenje americkog Stejt Dipartmena

POJACANA BEZBEDNOST I NA KOSOVU I METOHIJI

Kosovska Mitrovica,

21. marta

Zbog pocetka rata u Iraku americki Stejt dipartment izdao je saopstenje, ali i upozorenje, koje je prosledjeno i UNMIK-u na Kosmetu. U njemu se navodi "da su zbog vojne intervencije protiv Iraka moguće odmazde protiv americkih gradjana i interesa u citavom svetu pa postoji i bojazan od akcija bombasa samoubica i na podrucju juzne srpske pokrajine".

Zvanicni UNMIK u Pristini kaze da su sa ovim upozorenjem upoznati svi pripadnici vojne i civilne misije UN na Kosmetu i da su zbog toga u svim gradovima na teritoriji Kosmeta pojacane mere bezbednosti.

B. R.

Ucestali napadi na Kfor i Unmik

ODMAZDA NA KOSOVU I METOHIJI?

BEOGRAD - Vest da su posle pocetka bombardovanja Iraka na Kosmetu moguće akcije bombasa-samoubica usmerene protiv Amerikanaca koji se tamo nalaze, kao i podizanje nivoa borbene gotovosti u bazama Kfora u kojima su vojnici SAD, uznemirila je tamosnje stanovnistvo.

Preksinocnje bombaske napade na dve policijske stanice Unmika u Pristini niko od tamosnjih zvanicnika nije za sada povezao sa pocetkom rata u Iraku, ali Tanjug nezvanicno saznaje da su moguci pocionioci pripadnici islamisticko-teroristicke grupe, koja je najavila da ce posle napada na Irak zapoceti seriju akcija protiv vojnika Kfora i policije UN.

U sve policijske stanice stiglo je naredjenje da se pojacaju mere obezbedjenja i da policajci nocu ne idu bez pancira i slemova. U Pristini je preksinoc u 22.45 bacena bomba na policijsku stanicu Unmik, broj 2, potvrdio je portparol kosovske policijske sluzbe Refki Morina. Ostecena su dva automobila i fasada, a povredjenih nije bilo. Nesto kasnije, najverovatnije iste osobe bacile su bombu i na policisjku stanicu broj 4 u pristinskom naselju Ulpijana.

Lazna dojava

Predstavnik Unmik policije izjavio je da je dojava o automobilu-bombi ispred zgrade Ekonomskog fakulteta u Pristini lazna. On je rekao da su i dalje na snazi pojacane mere bezbednosti.

Pripadnici UN policije i Kfora blokirali su oko 12.30 zgradu fakulteta i evakuisali studente i profesore posle anonimne dojave da se ispred nalazi automobil-bomba. Zgradu i okolne automobile pretrazila je specijalna jedinica ukrajinske policije

SUMNJIVI AUTOMOBIL

KOSOVSKA MITROVICA (**Tanjung**) - Jake snage Unmik policije i Kfora juce su oko 13 casova drzale dvadesetak minuta u blokadi ulicu Ive Lole Ribara i naselje koje se nalazi u blizini novog studentskog doma u severnoj Kosovskoj Mitrovici. Akcija je usledila zbog automobila koji je presao iz juznog u severni deo grada, a za koji se sumnja da pripada teroristima koji su preksinoc izvrшили bombaske napade na dve policijske stanice u Pristini.

Crni automobil marke "BMNj" bez registarskih tablica, za sada nepoznata lica pokusala su da, prema izjavama ocevidaca, ostave u severnoj Mitrovici, u blizini srednje tehnicke skole "Mihajlo Petrovic Alas". Po dolasku Unmik policije automobil se udaljio u pravcu juzne Mitrovice i tom prilikom je ostavljen u naselju Bosnjacka mahala, a vozac je otisao u nepoznatom pravcu.

Odjek irackog rata na Kosovu i Metohiji

MERE NAJVISEG STEPENA

Kosovska Mitrovica, 22. marta

Posle sinocnjeg napada na Bagdad sasvim je izvesno ocekivati nove, ali i zesce napade na pripadnike prvenstveno americke vojske i vojnika iz redova Velike Britanije, s obzirom na to da je vise od 90 odsto Albanaca na Kosovu muslimanske veroispovesti koji ce se solidarisati sa "dzihadom" u Iraku.

Takodje ne treba zaboraviti da je formacija KZK (Kosovskog zastitnog korpusa), koja je registrovana za "reagovanje u vanrednim situacijama", dobro obucena, ali i dobro vojno opremljena. Uz to, ne treba zaboraviti ni nedavne izjave politickih albanskih lidera povodom hapsenja trojice pripadnika "OVK" koji su se nasli iza resetaka nakon hapsenja Fatmira Ljimaja, zvanog Celiku.

Pokrajinski premijer Bajram Redzepe je izjavio da se "ponosi zbog patriotizma i vitestva svog partijskog druga Fatmira Ljimaja". I predsednik Skupstine Kosmeta Nedzad Daci je povodom hapsenja Ljimaja izrekao teske optuzbe na adresu tribunala i medjunarodne zajednice.

Nakon upozorenja americkog Stejt departmenta, koje je prosledjeno i UNMIK-u na Kosmetu, a u kome se navodi da su "zbog vojne intervencije protiv Iraka mogucne odmazde nad americkim gradjanima", kao i to da "postoji bojazan od akcija bombasa samoubica", predstavnici vojne i civilne misije u juznoj srpskoj pokrajini su pojacali mere bezbednosti u svim gradovima na Kosmetu i to nazvali "visokim stepenom ,B' bezbednosti".

To znaci da su na teritoriji juzne srpske pokrajine "mobilni" pripadnici vojne misije kojih, posle redukovanja snaga na Kosmetu, ima oko 30.000, zatim 5.000 policajaca UN, koliko broji ova policijska formacija, ali i da su u pripravnosti pripadnici Kosovske policijske sluzbe, u kojoj je, od ukupno 5.000, aktivnih 3.000, dok je u rezervi cak 2.000 uglavnom pripadnika albanske nacionalnosti. Podsetimo i na to da se, navodno, zbog "redukovanja i reorganizacije" jos sredinom proste godine na Kosmetu poceo da smanjuje broj pripadnika Kfora. Samo do sredine 2002. godine bilo je 45.000 vojnika iz osam zemalja sveta.

Treci sektor

Medjutim, kako je vec juna tada glavnokomandujuci Kfora Marsel Valenten rekao da ce "radi redukovanja snaga koje je tehnicke prirode na Kosmetu ostati samo tri sektora", tako se dogodilo da su se objedinili sektor "Zapad" koji drze italijanske snage Kfora i sektor "Jug" koji je u zoni odgovornosti Nemaca, a takodje su se objedinili i sektor "Istok" koji je bio u zoni odgovornosti Amerikanaca i sektor "Centar" za koji su bili nadlezni Englezi. Jedino je ostao "cist" treci sektor, a to je "Severni", koji je u zoni odgovornosti francuskih vojnika.

Vec i tada je bilo jasno da do "redukovanja snaga iz tehnickih razloga" dolazi upravo iz razloga jer je bila izvesna vojna intervencija na Irak. Krajem proste godine na jednoj od konferencija za novinare komandant Kfora iz engleske zone odgovornosti nije hteo da potvrdi da li odlazak britanskih snaga, odnosno spajanje dva sektora, ima za razlog vojnu intervenciju u Iraku.

Radarska kontrola u "Bondstilu", ukljucujuci i onu na obodu Kopaonika, opremljena je tako da moze da kontrolise istocnu Evropu u duzini od 2.000 kilometara i da registruje svaki let, nalet ili prisustvo svake letelice nad centralnom Azijom. Baza "Bondstil", recimo i to, nalazi se na površini od 600.000 hektara, broji 4.000 americkih vojnika i jedna je od najvećih baza u Evropi. U njoj su stacionirani artiljerija, tenkisti, helidromska baza i, kao sto smo rekli, radarski centar. Takodje ima i satelitske antene kojima posmatra deo Balkana i Jadranskog mora do Sredozemnog mora.

"Apaci" i zice

Na helikopterskoj bazi se nalazi vise od 40 "apaca", dok ima i 60 tenkova koji su iz poslednje serije americke vojne industrije. Logicno je poslednje upozorenje koje je upuceno ovdasnjim pripadnicima UNMIK-a na Kosmetu, a u kome se posebno apostrofira da moze doci do odmazde nad americkim gradjanima, odnosno nad vojnicima na Kosmetu. Logicno

je da je baza kod Uroseva jedna od najvećih na Balkanu i najcuvanija, ali nadamo se i najbezbednija u ovom trenutku. Od ukupnog broja americkih vojnika koji su ovde stacionirani deset odsto su zene. Treba reci i to da je baza "Bondstil" pravi mali grad. U njoj se nalazi bolnica, za ciju je izgradnju svojevremeno izdvojeno 32 miliona evra. Iako su svi objekti uglavnom montaznog tipa, ne treba sumnjati da je Amerika gradila svoj evropski grad za duzi ostanak na Kosmetu. Sto se tice baze "Montin" kod Gnjilana, u njoj je stacionirano 2.000 americkih vojnika. Jedna od najjacih helidromskih baza na teritoriji Kosmeta nalazi se u selu Kosutovu, u leposavickoj opštini. Za razliku od baze "Bondstil" koja je ogradjena sa tri reda bodljikave zice i koja je pod visokim stepenom bezbednosti, na helidromu u Kosutovu svakodnevno boravi jedva nekoliko vojnika.

Doduse, upozorenje Stejt departmenta ocigledno nije bilo "uzalud". Jer, sinoc, u razmaku od sat vremena, kako izjavljuje zvanični Kfor, neidentifikovana lica su bacila rucne granate na dve policijske stanice. Nesto posle 20 sati bacene su rucne bombe na policijsku stanicu UNMIK-a u pristinskom naselju Aktas.

Biljana Radomirovic

Kod sela Gorozupa

SPRECEN SVERC TRI TONE ORUZJA

Prizren, 22. marta (**Tanjug**)

Portparol Kforove multinacionalne brigade "Jugozapad" nemacki major Peter Votnjak potvrdio je danas Tanjugu da su nemacki vojnici Kfora u poslednja tri dana dva puta sprecili Albance da iz Albanije, preko sela Gorozupa, na Kosovo i Metohiju prebace tri tone oruzja i municije.

Oruzje je trebalo da se transportuje camcima, ali je to spreceno, a krijumcari su primorani da se vrate u Albaniju, rekao je Votnjak.

On je istakao da su mere bezbednosti u nemackim kampovima posle pocetka intervencije na Irak povecane i da je nemackim vojnicima, mimo sluzbene duznosti, zabranjeno da u vecernjim satima napustaju kampove.

Vracanje crkvenih poseda

PREDLOZEN ZAKON O ODUZETOJ IMOVINI VERSKIH ZAJEDNICA

Predlog zakona o povracaju imovine crkvama i verskim zajednicama, koji je podnet Skupštini Srbije na razmatranje, obavezuje drzavu da vrati posede ili obesteti u akcijama ili obveznicama verske zajednice kojima su imanja i prihodi oduzeti posle Drugog svetskog rata.

Zakon, koji je predlozila poslanicka grupa Demohriscanske stranke Srbije, predvidja vracanje pre svega crkvenih i manastirskih poseda, buduci da je u posleratnoj Jugoslaviji verskim zajednicama bilo dozvoljeno posedovanje samo 10 hektara zemljišta, odnosno 30 hektara onima od vece istorijske vrednosti.

Obveznice u evrima

Crkvama i verskim zajednicama bile bi vracene i stambene i poslovne zgrade, stanovi i gradjevinsko zemljište koji su nacionalizovani na osnovu zakona iz 1958. godine, kao i druga prava koja su imale prilikom oduzimanja (donacije, odredjeni prihodi).

Predloženi zakon obavezuje Republiku Srbiju da vrati oduzetu imovinu crkvama, odnosno pravno lice ako je vlasnik ili korisnik tih poseda. Gradjani koji su u medjuvremeno zakonito stekli svojinu na tuđoj oduzetoj imovini nisu obveznici vracanja ili obestecenja.

Ukoliko se imovina ne moze vratiti u naturalnom obliku, propisano je obestecenje u akcijama kod Akcijskog fonda, za koje ce biti isplacivana dividenda ili, na izricit zahtev crkve, u drzavnim obveznicama. Obveznice bi bile nominovane u evrima, a drzava bi ih placala u jednakim dinarskim polugodisnjim ratama, u roku od 10 godina, pocev od 1. januara 2006. godine.

Bez poreza za prenos

Vrednost oduzete imovine bi bila utvrdjena prema danasnjim cenama poseda, a na osnovu njenog stanja u trenutku oduzimanja.

Crkve i verske zajednice bi bile oslobodjene i poreza prilikom prenosa vlasništva.

Zakonom je propisano da zahtevi za vracanje imovine budu podneti opštinskim organima uprave nadležnim za imovinskopravne poslove u roku od dve godine od dana stupanja zakona na snagu. Opštinske sluzbe su obavezne da u roku od šest meseci od podnosenja zahteva i odgovarajuće dokumentacije donesu resenje o vracanju, odnosno o obestecenju.

Tanjug

RUSKA POLITIKA I OCEKIVANJA SRBA

MOSKVA - U odnosu Srbije prema ratu protiv Iraka govori se u intervjuu direktora Centra za proucavanje savremene balkanske krize Jelene Guskove dopisniku lista "Literaturnaja gazeta".

Zvanični Beograd ne moze otvoreno da iznosi svoj stav prema Iraku, smatra Jelena Guskova. U vecini clanaka u zvaničnim glasilima samo se konstatuje sled dogadjaja. Obični ljudi uveliko saosecaju sa stanovnistvom bliskoistocnog regiona koji ce uskoro biti izlozen masovnim vojnim napadima.

Ovde niko nije zaboravio kako su neduzni ljudi sasvim nedavno bombardovani zbog toga sto su tadasnje vlasti

Jugoslavije odbile da puste NATO trupe na Kosovo.

Ujedno, Srbe, po mišljenju ruskog politikologa, više interesuje stav Rusije. Novinari se sve više osvrću na ovu temu, konstatuje Jelena Guskova. Srbima se čini da je cilj Putinove strategije učvršćivanje partnerstva sa Evropom, stvaranje tzv. nove Antante - opsteg fronta protiv SAD.

Protivnici im uzvraćaju da Rusija neće moći dugo da se suprotstavlja Americi, kao što je to bilo 1999. godine u odnosu na Jugoslaviju.

Međutim, Jelena Guskova smatra da se svi Srbi nadaju da se Moskva najzad probudila i počela da traži svoje mesto među svetskim mocnicima. Svi čekaju na manifestaciju volje Rusije ako se u Savetu bezbednosti UN bude glasalo o pitanju odobravanja borbenih dejstava. Čekaju u nadi da Rusija ovoga puta neće biti u taboru uzdržanih, nego će zauzeti odlučan stav.

U razgovoru dopisnika lista "Literaturnaja gazeta" sa Jelenom Guskovom postavljeno je i pitanje o ruskoj spoljnoj politici na Balkanu. Po mišljenju ove naučnice, balkaniste, ovaj region kao da nije prisutan u zvaničnoj spoljnoj politici Rusije, posto je naša zemlja usla u period pragmatizma i svoje odnose, na primer sa Srbijom i Crnom Gorom, usredsređuje na gas i naftu.

Danas ministar inostranih poslova Ruske Federacije Igor Ivanov smatra da je najvažnije da se učvršćuje saradnja u oblasti borbe protiv zajedničkih izazova, kao što su terorizam, narko biznis i organizovani kriminal, podvukla je Jelena Guskova.

Ali, zašto ovi procesi ne bi mogli da se učvrste upravo u odnosu na Kosovo, gde cvetaju terorizam i narko biznis, a pogotovu organizovani kriminal? - pita se ruska naučnica. Rusija bi sirom primenom principa pravčnosti samo jacała front antiterorističke aktivnosti i svoje međunarodne pozicije, ubedjena je Jelena Guskova.

Prosper Merime i naša narodna poezija

MOJA SRPSKA PESMA

Ako je 2002. za Francuze i sve one koje interesuje francuska kultura bila godina Viktora Igoa, ove, 2003. godine, obeležava se, istina sa mnogo manje pamepe, dvestagodisnjica rođenja Prospera Merimeea.

Kada se u Francuskoj, kao i u svetu uopšte, kaže Prosper Merime, pomisli se odmah na "Karmen" i "Kolombu", na "Matea Falkonea" i "Zauzeće sanca".

Tako je i kod Srba, s tim što se, uz te svetski slavne novele, secamo i Merimeovih "Gusala", zbirke toboznjih prevoda "ilirskih" narodnih pesama u kojoj su jedino "balade" "Milos Kobilic" i "Hasanaginica" autenticne.

A kada kazemo "Gusle" (La Guzla, 1827) onda se, pak, secamo istoimene kapitalne studije (doktorske disertacije) Vojislava Jovanovica ("La Guzla" de Prosper Merimee, Pariz, 1911). U njoj je Jovanovic, uz bogat pregled francusko-srpskih knjizevnih veza do 1827, podrobno proučio delo o kome je rec, dajući, pored ostalog, iscrpnu studiju njegove geneze. Veliki mistifikator Merime, koji je tvrdio da je "Gusle" napisao za petnaestak dana, isao je, inspirisuci se, od anticke knjizevnosti, preko stare kineske, do italijanske, francuske i engleske, starije i novije.

Lokalne boje

Proučavaocima Merimeovog dela uopšte, a njegovog bavljenja narodnom poezijom, uključujući i našu, posebno, od velike je koristi bilo izdavanje, kasnije, Merimeove bogate korespondencije.

Cesto se mislilo, pa se i sad ponekad misli, da su "Gusle" Merimeov "greh mladosti" (imao je 24 godine kada ih je, najpre anonimno, objavio, misleći na njih dosta ranije), da je to delo kao neki "privezak" ostalom njegovom opusu. Međutim, između "Gusala", Merimeovih novela i njegovog pozorista ima mnogo više srodnosti nego što se ponekad veruje. Interesovanje za "lokalnu boju", dragu romanticarima, kojoj se Merime rado rugao, ali ju je isto tako rado i unosio u sva svoja ostvarenja, sklonost ka neobicnom, pa čak i fantastičnom, otvorenost za strane narode i njihov folklor, interesovanja istoricara, arheologa i filologa, provlače se kroz celo Merimeovo knjizevno delo, uključujući i novelu "Lokis", napisanu pri samom kraju života, u kojoj se nalaze litvanske teme.

Stalno Merimeovo interesovanje za narodne umotvorine - poznao je špansku, rumunsku, grčku, rusku i albansku narodnu poeziju, i o njima pisao - pokazuje da "Gusle" nisu "slučajno" nastale i da nisu ni najmanje izraz rujanja ili potcenjivanja.

Poznato je da su, pored drugih citalaca, Merimeovoj mistifikaciji naseli i Puskin, Mickijevic, Gerhard, Dzon Bauring, dakle i prevodioci naše narodne poezije. Poneseni lepotom i konciznošću Merimeovog teksta, oni se nisu upustali u knjizevnoistorijske i filoloske analize. (Gete nije "naseo", ali Merime kaže da nije ni mogao jer mu je on, Merime, poslao svoju knjigu s posvetom.)

Što se tiče mistifikovanja, Merime je i samog sebe, ako se tako može reći, obmanuo: on je s ruskog preveo jednu Mickjevicevu baladu, misleći da ju je Puskin napisao, a ne samo preveo. Time je Merime hteo da ukaze pažnju velikom ruskom pesniku koji je prevodio iz "Gusala", verujući u njihovu autentičnost.

Srpski i ruski

Setimo se da je jedno, svojevrsno priznanje "Guslama" odao i Zerar de Nerval, romanticar i prethodnik novih težnji u knjizevnosti, uzimajući dve "balade" iz te zbirke za libreto opere "Crnogorci".

Poliglota Merime nije znao srpski, mada je u mladosti imao podstreka za to. Međutim, njegov prevod "Hasanaginice" (radjen po Fortisovom, i, možda, uz pomoć nekog Rusa) po svojoj prilici je najbolji među dvadesetak integralnih ili fragmentarnih prevoda te pesme na francuski. Merimeova klasičarska konciznost (pored drugog) i tu je dosla do izrazaja. U svom četvrtom predavanju o srpskoj narodnoj poeziji (predavanja držana na Sorboni 1831/1832) pionir francuske

komparatistike Klod Forijel je rekao: "... Jedan mlad pisac s najtvorenijim i najistinskijim darom, ponovo je preveo ovu srpsku pesmu; a sasvim je prirodno sto je dobro preveo ono sto je dobro osecao, sto je i sam mogao da sastavi. Ovi razni pokusaji prevodjenja jedne narodne pesme nastale kod Srba muslimana, bolja su njena pohvala nego najistancanije knjizevne analize". (Citat iz studije Miodraga Ibrovca o Klodu Forijelu i sudbini srpske i grcke narodne poezije u Evropi, objavljene u Parizu 1966).

O Merimeovom odnosu prema narodnoj poeziji uopste, a prema srpskoj posebno, recito govore redovi u jednom pismu koje je tvorac "Gusala" uputio slavnom knjizevnom kriticaru Sent-Bevu 11. jula 1865. godine. Pismo koje se nalazi u VI tomu Merimeove "Celokupne korespondencije", objavljenom 1958, Merime je napisao cetiri decenije posle nastanka "Gusala", a pet godina pre smrti (1870). Posto je svome dugogodisnjem prijatelju rekao da je s mukom pronasao "svoju srpsku pesmu" i da je ona dovoljno lepa da bi je preveo, Merime dodaje, odgovarajuci na pretpostavljenu primedbu da ne zna srpski, da je kao jedinu pomoc imao slicnost tog "dijalekta" sa ruskim. On, zatim, u odlicnom prevodu daje nasu pesmu "Riba i djevojka" (Le poisson et la fillette). Samo je u njoj rec "brat" zamenjena recju "otac". Posto je naznacio izvor - "Srpske piesme", navodeci Vukovo ime, amater-lingvista Merime poziva svog prijatelja da o zvucnosti srpskog jezika ne sudi prema njegovom nazivu sa pet suglasnika i objasnjava mu kako tu rec treba izgovarati (umetanjem eu izmedju s i r).

Tesko bi se mogao naci bolji primer, tacnije dokaz, da "Gusle" nisu bile samo prolazni hir jednog mladog erudite sklonog sali.

Mihailo PAVLOVIC

Sadasnji konak tesan za novopridosle iskusenike.

HOCE U SKOLU VLADIKE ARTEMIJA

Veliko interesovanje vlada medju mladim ljudima koji hoce da se zamonase i posvete Bogu, za dolazak u manastir Crna Reka kod Tutina, koji mnogi smatraju najvecom duhovnom skolom u rasko prizrenskoj eparhiji, a verovatno i u Srpskoj pravoslavnoj crkvi.

U Crnoj Reci su prve monaske korake napravili, a potom se obrazovali i napredovali: vladika rasko-prizrenski Artemije, vladika timocki Justin, Sava Janjic iz Visokog Decana, otac Petar iz manastira Djurdjevi stupovi i mnogi drugi koji su danas "elita" monaskog zivota u Srbiji.

Sadasnji staresina manastira Crna Reka, uklesanog u litice planine Mokre Gore, otac Nikolaj kaze da mnogo mladih ljudi zeli da dodje u Crnu Reku i ovde ostane, ali da je nevolja u tome sto je sadasnji konak tesan i sto za novo pridosele iskusenike nema mesta. Medju zainteresovanima za dolazak u ovaj manastir ima i akademskih slikara, poznatih i obrazovanih muzicara, inzenjera, glumaca, radnika...

- Moracemo da gradimo novi konak, a to nece ici bas brzo i jednostavno, jer smo u zabiti gde sve mnoge vise kosta. Zao nam je kad mlade i skolovane ljude, koji su odlucili da se posvete Bogu, moramo da vratimo, jer ne znamo: gde da ih smestimo. Ima i onih, doduse u manjem broju, koji ovde budu neki mesec, u potrazi za nekim visim i vecitim vrednostima, ali ne izdrze, pokaju se i odu - naglasava otac Nikolaj, koji je pre dolaska u Crnu Reku bio veterinar u okolini Beograda.

U pecinskom delu manastira Crna Reka nalaze se mosti Svetog Petra Koriskog Cudotvorca zbog kojih nevoljnici iz cele Srbije dolaze u ovaj manastir i da traze ono sto im lekari nisu mogli dati. U narodu ovog kraja, a i u mnogim drugim delovima Srbije, cak i medju sandzackim muslimanima, vlada verovanje da ce: ko uspe da zaspi u manastiru, da prespava noc ispod mostiju Svetog Petra Koriskog izleciti sve bolesti.

- Dolaze ljudi iz mnogih krajeva Srbije, iz Bosne, Crne Gore, Makedonije, bilo je i stranaca. Kleknu pored mostiju, cute i mole se Bogu. najveca guzva je nedeljom i uoci Petrovdana, manastirske slave, kada je "na spavanju" po nekoliko stotina nevoljnika - prica otac Dorotej i podseca da se u Crnoj Reci mogu sresti poznati lekari, univerzitetski profesori, svetski putnici, bogati i siromasni...

Kazu da su i mnogi nervni bolesnici iz hrama izašli bodriji i zdraviji, a neki potpuno izleceni. Pod krovom manastira, uz svetiteljev kovceg, lek traze i nerotkinje, a voda koja se sliva niz manastirske odaje leci oci i otklanja glavobolju.

Devojke koje sluze na manastirskoj slavi najcesce se te godine udaju.

Legenda o Joanikiju

Legenda kaze da je u pecini Cudotvorac Joakinije Devicki samovao i misli kroz molitvu upucivao Bogu, dok je reka, ispod u koritu - divljala. Isposnika je, u jednom trenutku, izdalo strpljenje, pa je prekinuo molitvu i osorno uzviknuo: "Ucuti vec jednom, crna reko". I desilo se cudo, reka je ucutala, uvukla se u zemlju ispod manastira, a pojavila se stotinak metara nize.
